

osem mandatov, kar je jako veliko. V vsem je v deželni zbor voljenih 14 kmetov. Proti kmetskimi kandidatom postavili so bili najbogatejše in najuplivnejše plemenitaše, mej drugimi tudi kneza Sapieho, pa so pogoreli. Nič ni pomagalo plemenitaškimi kandidatom, da jih je podpirala duhovščina in pa židje. Posebno se je pri teh volitvah v Galiciji opazilo veliko prijateljstvo mej katoliško duhovščino in židi. Ljudstvo je nevoljno na duhovščino, ki se je pobratila z židi. V nekem kraju je župnik zahteval, da se v volilni odbor vzame polovico židov, v drugem kraju je župnik bil voljen za volilnega moža z židovskimi glasovi. Po volitvi so kmetje obstopili vrlega gosp. župnika in mu klicali, vi niste naš župnik, vi ste rabinec, ki ste se z židi zavezali proti nam. Pri volitvah je bil od več strani velik pritisk. Da so se volitve vršile svobodne, bi v kmetskih občinah ne bil voljen noben kandidat poljskega volilnega odbora.

Civilni zakon na Ogerskem. — Z dnem 1. t. m. se je madjarskim liberalcem izpolnila jedna goreča želja, trije cerkvenopolitični zakoni so vstopili v veljavo, mej drugim tudi civilni zakon. Sedaj se poroke sklepajo pred civilnim uradnikom v pristni madjarščini. Rojstvo, smrti in poroke se vpišujejo v civilne matrike tudi v pristni madjarščini. Manj veselo je pa prebivalstvo samo civilnega zakona. Sprva bodo dotični uradniki imeli kaj malo posla. Poslednje tedne je bilo na tisoče porok v Budimpešti, da se ljudje le izognejo civilni poroki. Mnogi, ki bi se sicer še ne bili takoj oženili, so sedaj to storili. Te mnogobrojne poroke so bile nekak protest proti civilnemu zakonu. Posebno Slovaki in Rumuni bodo tudi imeli nekako mržnjo proti civilnemu zakonu, ker je nekako sredstvo za madjarizacijo. Upanje, da bi se zopet odpravil, pa vendar ni veliko, naposled se ga ljudje privadijo, kakor so se ga v mnogih drugih državah.

Bolgarija. — Po nekih poročilih izza zadnjih dni bodo Koburžanovega sina Borisa dne 26. t. m. krstili (!) po pravoslavnem obredu. Njegov prestop k pravoslavju hočejo sobranju naznaniti dne 27. t. m. Najbližja prihodnost bo pokazala, če ni ta novica prenačljena.

Turčija. — Izmej vzhodnih držav daje gotovo zadnji čas največ gradiva za razmotrivanja po časopisih vsakemu nepriljubljena Turčija. Vstaja v Makedoniji in nenormalne razmere v Armeniji, kateri obe pokrajini oskrbuje Turčija, so povod tem političnim razmotrivanjem. Glede Armenije se čuje, da se Francija in Rusija zadovoljujejo z reformami, kakor jih hoče uvesti Turčija in le Anglija ne. Z druge strani se pa zopet poroča, da se bo posebna konferenca evropskih velevladstij sešla v Pariz in ondi rešila armensko vprašanje. Neverjetno je, da bi posvetovanja v Parizu imela večji uspeh nego v Carigradu. Na makedonsko mejo je pričela Turčija iz Azije pošiljati vojake. V vsem se vidi, da Turčijo pričenjajo skrbeti nenormalne razmere ondi. Makedonsko vprašanje se ji zdi pereče in dela ondi priprave za vsak slučaj. Turčija je trdovratna in kdo ve, če je ne bo ta trdovratnost še mnogo stala in se ne bo kedaj kesala, ker ni spravljiveje postopala.

Madagaskar. — V kljub tropični vročini, ki vlada na afrikanskem otoku Madagaskarju, prodirajo ondi Francozi precej vrlo dalje. Poroča se vedno o novih zmagah in brezdvomno je, da bodo vstahi madagaskarski popolnoma podlegli francoski sili. Opozicijski francoski listi močno napadajo vlado, da nezadostno ne skrbi za vojake ondi, da jim ne nategne zadosti živeža, streliva in drugega potrebnega. To je resnica, toda pomisliti je težave, s katerimi se je na otoku boriti, ker ni ceste in sploh nobene komunikacije. Značilno za francoske vojake je, da tudi ob pomankanji zmagovito prodirajo. Zadevo, da vladajo v organizaciji vojske na Madagaskarju nedostatnosti, hočejo opozicijskeci v francoski zbornici porabiti za napad na vlado in verjetno je, da zna to vladi preglavico delati.

Kitajsko. — Znané so grozovitosti Kitajcev, katere so se pred kratkim dogodile nasproti inozemcem, zlasti evropskim

kristjanom. Angleška vlada je po teh dogodkih zahtevala od Kitajske, da uvede strogo preiskavo in kaznuje vse zločince. Ker Kitajska vlada ni prav hotela na to delo, se poroča, da Anglija sedaj odločno zahteva od Kitajske, da nemudoma prične preiskavo in kaznuje najostreje vse zločince; sicer bo Anglija Kitajsko k temu z grda prisilila. Kakor se poroča je kitajska vlada že uvela dotično preiskavo, ki se vrši v navzočnosti zastopnikov Anglije in Združenih držav ameriških.

Koliko časa bodo zadoščali premogovi skladi v Evropi.

Premog je v današnjem času velike važnosti za domačo potrebo, še večje važnosti je pa za industrijo. Gotovo bi vsaj v Evropi bili izsekani vsi gozdi, da nimamo premoga. V premogu se je pa prejšnja tisočletja nakupičilo taka množina toplote, da bode vsekako še zadoščala za nekaj stoletij. Gorkota, ki se pokaže v premogu, ko gori, ki potem goni razne stroje, je solnčna gorkota. Čitateljem se bode to čudno zdelo, ali je vendar res. Premog so zogljeneli ostanki nekdanjih velicij gozdov izza časa, ko še ni hodil po zemlji človek. Toplota premoga je pa jednaka toploti, kadar drva gore. Tudi ta toplota je solnčna. Ko drevo raste povzame mnogo solnčne toplote, ki se preminja v kemično energijo. Po fizičnem zakonu o ohranjenju sil pa ta toplota ni izgubljena, temveč le nekako spravljena in se pri gorenji zopet pokaže kot toplota. Mi se torej grejemo z zakladi toplote iz davnih tisočletij.

Koliko je premoga v zemlji, še sedaj ni določeno, posebno, ker se ne ve, koliko daleč seza. Za nas je pa važen le premog, kolikor ga bode mogoče izkopati. Gorski svetnik Nasse misli, da nad 1200 metrov v zemljo ne bode mogoče kopati, kajti v taki globočini je že tako vroče, da pri sedanjih tehničnih pripomočkih ni mogoče nobeno delo. Na drugi strani se pa ne splača dobivati premoga, če ni dovolj na debelem. Posebno plasti pod 4 decimetre debelosti ne pridejo v poštev.

Veščaki računajo, da je v Nemčiji v zemlji 114 milijard ton premoga v taci legah, da ga bode mogoče in da se bode izplačalo ga kopati. Ker se na leto v Nemčiji izkoplje kacij 90 milijonov ton premoga, se sme računati, da ima Nemčija premoga še za 1000 let.

V Angliji se na leto izkoplje blizu 200 milijonov ton premoga. V zemlji ga je pa po cenitvi veščakov kacij 200 milijard ton v taci legah, da se bode dal pridobiti. Torej ga bode Anglija imela za 1000 let.

V Franciji se na leto izkoplje premoga kacij 25 milijonov ton in zakladi premoga se pa cenijo na 20 milijard ton. Pri sedanjih potrebah bi Francija imela premoga še za kacij 800 let.

V Belgiji se izkoplje na leto po 20 milijonov ton premoga. Premogovni zakladi pa znašajo kacij 16 mili-

jard ton. Belgija bi torej tudi imela še za 800 let premoga.

V Avstriji izkoplje se na leto kacij 30 milijonov ton premoga, in naši premogovni skladi pa znašajo kacij 17 milijard ton. Zadoščal bode torej nad 500 let.

V Rusiji se izkoplje na leto kacij 6 milijonov ton premoga. Premogovni skladi v Rusiji cenijo se pa na najmanj 30 milijard ton. Pi sedanjí porabi bi Rusija imela premoga še za 5000 let. Seveda se bode v Rusiji, ko se bolj razvije industrija porabilo mnogo več premoga in zatorej lahko rečemo, da ostala Evropa se na ruski premog ne sme zanašati. Manjše množine premoga imajo druge evropske države, ki pa ne pridejo dosti v poštev.

Ker se pa sodi, da se bode vsaj še nekaj desetletij vsako leto več premoga porabilo, mislijo učenjaki, da se ne sme računati, da bi Srednja Evropa imela premoga dosti več kakor za 500 let. Na drugi strani pa utegne tehnični napredek stvar precej zasukati. Znano je, da se v sedanjih pečeh in pri sedanjih strojih večina toplote izgubi in se je le manjšina dobro izkoristi. Včasih niti petina toplote ne pride v korist. Če se stroji izboljšajo, da se bode porabila bolj vsa toplota, utegne pa premog veliko dalje trpeti v Evropi. Vsekako pa čas ni več tako daleč, ko bodo ljudje morali začeti resno misliti, s čim bi premog nadomestili, ali pa vsaj varčneje ravnati ž njim.

Mnogo dalje, kakor v Evropi tudi ne bode zadoščal premog v družih delih sveta. V Severni Ameriki se cenijo zakladi premoga na 700 milijard ton in se na leto izkoplje po 130 milijonov ton premoga. Ker se pa v Ameriki prebivalstvo hitro množi, se ne more računati, da bi Amerika premog za mnogo dlje časa imela, kakor Evropa.

V Aziji in Afriki imajo že velike premogovnike, v Afriki se pa dosedaj s kopanjem premoga še niso dosti pečali. Na vsej zemlji se sedaj izkoplje na leto kacij 500 milijonov ton premoga, ki se vedno množi.

Odkup užitnine.

Finančno ravnateljstvo za Kranjsko razglašá, da se bodo letos pogodne obravnave glede odkupa vžitnine od vina, vinskega in sadnega mošta in mesa za l. 1896. pogojno tudi za l. 1897. in 1898. v zdlaj navedenih okrajih vršile. Odkupnina od vina, vinskega in sadnega mošta in mesa znaša na leto skupaj za odkupni okraj: 1. Postojina 10.200 gld. 2. Lož 5500 gld. 3. Vrhnika 7500 gld. 4. Kamnik 14.400 gld. 5. Kranjska gora 3500 gld. 6. Kranj 10.200 gld. 7. Tržič 4950 gld. 8. Krško 8000 gl. 9. Kostanjevica 4800 gld. 10. Žužemperk 4100 gld. 11. Črnomelj 6900 gld. 12. Šent Vid 13.800 gld. 13. Studenec 13.200 gld. Odkupni okraji, navedeni pod št. 1 do vštévši 11, so jednako veliki z davčnimi okraji jednakega imena. Pod točko 12 imenovani odkupni okraj Šent Vid obsega sledeče selske občine davčnega okraja ljubljanske okolice, in sicer: Brezovica, Dobrova, Ježica, Log, Zgornja Šiška, Spodnja Šiška, Šmartno, Podgorica, Čr-

nuče, Št. Vid, Vič in Medvode, in poleg tega tudi vsled deželnega zakona z dne 12. februarija 1892., dež. zak. št. 2 od 1892. l., zemljišče, iz selske občine spodnje šišenske izločeno ter ljubljanskemu mestu priklopljeno, katero pa leži zunaj užitninske proge glede užitnine zaprtim proglašenega ljubljanskega mesta. Pod točko 13 navedeni odkupni okraj Studenec obsega pa naslednje selske občine davčnega okraja ljubljanske okolice, in sicer: Studenec, Dobrunje, Sv. Jurij, Grosuplje, Iška vas, Iška loka, Lipljene, Šmarje, Račna, Devica Marija v Pulji, Moste, Pijava Gorica, Slivnica, Tomišelj, Vrbljenje in Želimlje. Odkupna obravnava vrši se za vsaki pod točko 1 do vštévši 11 navedenih odkupnih okrajev posebej v uradnih prostorih c. kr. davčnega urada jednakega imena ob 9. uri predpoldne, in sicer v Postojini, Vrhniku, Kranjski gori in Žužemberku dne 21. oktobra 1895., v Kranji in Črnomlju dne 22. oktobra 1895., v Ložu in Kostanjevici dne 23. oktobra 1895., v Krškem, Tržiči in Kamniku dne 24. oktobra 1895. Za pod točko 12 in 13 navedene odkupne okraje pa vrši se posebej odkupna obravnava v uradnih prostorih tukajšnjega c. kr. glavnega davčnega urada, in sicer za odkupni okraj Šent Vid dne 23. okt. 1895. ob 9. uri predpoludne in za odkupni okraj na Studenci ravno isti dan ob 3. uri popoludne. Pri pogodni obravnavi mora biti navzoča večina vseh obdavčenih obrtnikov odkupnega okraja po osebah in obsegu obrtnij, in ta večina mora pogodbi pritrditi. Pooblaščenci obrtnikov morajo se izkazati s poverjenimi pooblastili in ta pooblastila izročiti voditelju pogodne obravnave. Povodom teh odkupnih obravnav se smejo vložiti tudi zakupne ponudbe. Te ponudbe (oferti) se imajo vložiti sposobno znamenovane in zapečatene pri c. kr. finančnem ravnateljstvu v Ljubljani. Na taiste se bode pa le tedaj oziralo, ako presegajo 10 % in če doidejo finančnemu ravnateljstvu tako pravočasno, da je mogoče, ponujeno letno zakupnino vsaj 14 dnij pred odkupno obravnavo davčnim obrtnikom naznaniti. V teh ponudbah mora biti zakupnina za vsaki odkupni okraj posebej s številkami in besedami navedena, komulativne ponudbe, katere se glasijo skupaj na več okrajev, kakor tudi pogojne ponudbe sploh niso dopuščene. Zakupni ponudbi mora biti na dalje priložena varščina (vadium) v znesku 10 % od ponujene zakupnine, in mora taista obsegati izrecno izjavo, da je ponujalec na svojo ponudbo tako dolgo vezan, dokler se mu ne naznani, je li njegova ponudba sprejeta ali ne, posebno pa da ponudba tudi tedaj še ostane v pravni moči, če se je poprej vršila zakupna obravnava potom javne dražbe.

Obrtnijske raznoterosti.

Dober les. Mnogi mislijo, da se les more po širokost letnih obročkov določiti, jeli res dober ali ne. Skušnje pa kažejo, da to ni vselej res. Tudi les z ozkimi letnimi obročki utegne biti slab, nasproti pa še s širokimi dober. Pride največ na to, ali večino letnega obročka zraste pomladi ali po leti. Pomladi zrasel les je slab, po leti pa dober. Zanesljivejše se določi dobrotà lesa, če se tehtajo poskuševalni kosi.